

РЕШЕНИЕ

№ 24790

гр. София, 19.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 66 състав, в
публично заседание на 19.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Теодора Василева

при участието на секретаря Ася Лекова, като разгледа дело номер **3194** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 156 и сл. във връзка с чл. 131, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК).

Образувано по жалба на „Силвър Бет“ ЕООД, с ЕИК:[ЕИК], срещу мълчалив отказ на директора на ТД на НАП, [населено място] по искане за възстановяване с № 55-22-65/03.02.2025 г. по чл. 129 от ДОПК, мълчаливо потвърден от директора на дирекция „Обжалване и данъчно - осигурителна практика” - [населено място].

С жалбата се посочва, че с искането си по чл. 129 от ДОПК дружеството е поискало възстановяване на общо сумата от 132 500,66 лв., формирана от сумата 95 392,61 лв., посочена като възстановена безвъзмездна финансова помощ по процедура BG16RFOP002-2.095, главница и лихва, и сумата 37 108,05 лв., посочена като възстановена безвъзмездна финансова помощ по процедура BG16RFOP002-2.097, главница и лихва.

Жалбоподателят счита мълчаливия отказ за незаконосъобразен. В жалбата се поддържа, че сумата от 132 500,66 лв. е недължимо платена, тъй като към момента на плащането липсвало правно основание за събирането ѝ. Твърди се, че не е бил издаден индивидуален административен акт, с който да е установено публично държавно вземане по основание и размер, както и че не е налице изпълнително основание по смисъла на чл. 165 от ДОПК и чл. 268 от АПК. Според жалбоподателя връченото уведомление по реда на АПК не представлява акт за установяване на публично държавно вземане, тъй като с него не се установявало по надлежния ред задължение, а само се предоставяла възможност за възстановяване на получена безвъзмездна финансова помощ. Поддържа се още, че от самото съдържание на уведомлението следвало, че органът не го третира

като акт, подлежащ на изпълнение, доколкото е посочено, че при невъзстановяване на сумите ще се пристъпи към издаване на акт за установяване на публично държавно вземане.

В жалбата се излага и довод, че реалното плащане на сумите не може само по себе си да обоснове извод за наличие на дължимо публично вземане. Според жалбоподателя доброволното превеждане на сумите по сметка на НАП е фактическо действие, което не замества необходимостта от наличие на валидно правно основание за плащането. В тази връзка се поддържа, че при липса на издаден и влязъл в сила акт за установяване на публично държавно вземане сумите са недължимо платени и подлежат на възстановяване по реда на чл. 129 от ДОПК. В съдебното заседание процесуалният представител на жалбоподателя поддържа жалбата. Във връзка с указанията на съда, дадени с определението за насрочване, заявява, че по делото са установени основанията за издаване на търсения административен акт. Според него положителният факт на извършеното плащане е доказан с материалите по преписката, а наред с това е налице и твърденият отрицателен факт – липса на издаден и влязъл в сила индивидуален административен акт, който да представлява изпълнително основание и да задължава дружеството да извърши плащането. Поддържа, че липсва и законово задължение дружеството да извърши плащането, поради което постановеният мълчалив отказ и последващото произнасяне са незаконосъобразни.

Претендира присъждане на разноски само за платената държавна такса.

Ответникът – директорът на дирекция „ОДОП“ - С. при ЦУ на НАП, чрез процесуалния си представител юрк. Б., оспорва жалбата като неоснователна. В съдебното заседание заявява, че мълчаливият отказ на директора ТД на НАП за издаване на акт за прихващане или възстановяване е мълчаливо потвърден от горестоящия орган, както и че изрично произнасяне по същество няма. Поддържа, че не са били налице основания за издаване на акт за прихващане или възстановяване. Моли съдът да вземе предвид наличните по преписката становища на приходната администрация, както и изложеното, че жалбоподателят се опитва да постигне един и същ резултат посредством прилагането на различни механизми.

Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение на основание чл. 161, ал. 1 от ДОПК.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.

Жалбата е процесуално допустима. Подадена е от лице, което твърди, че е адресат на неблагоприятно за него произнасяне по искане за възстановяване, след проведено административно обжалване по реда на ДОПК, срещу подлежащ на съдебен контрол мълчалив отказ, в срока по чл. 156, ал. 5 ДОПК. От данните по преписката се установява, че след отмяната на Решение № 500/20.05.2025 г., издадено от директора на дирекция „ОДОП“ – С., с влязло в сила определение № 21625/24.06.2025 г. по адм. дело № 6109/2025 на Административен съд София – град преписката е върната на решаващия административен орган за произнасяне по същество. Такова изрично произнасяне не е постановено, като и в съдебното заседание ответникът изрично заявява, че мълчаливият отказ е мълчаливо потвърден и няма изрично произнасяне.

За да се произнесе, съдът прие за установено от фактическа страна следното:

От административната преписка се установява, че „СИЛВЪР БЕТ“ ЕООД, в качеството му на правоприемник на „МИЛЕНИУМ-9“ ЕООД, е подало искане за прихващане или възстановяване с вх. № 55-22-65/03.02.2025 г. до ТД на НАП – С.. С искането е претендирано възстановяване на общо 132 500,66 лв., представляващи суми, преведени по сметка на НАП във връзка с възстановяване на получена безвъзмездна финансова помощ по процедури BG16RFOP002-2.095 и BG16RFOP002-2.097, заедно с лихви.

Не се оспорва от страните, а и в представените по преписката Решение № 500/20.05.2025 г., издадено от директора на дирекция „ОДОП“ – С. и Акт за установяване на публично държавно вземане № BG16RFOP002-2.097-2477/12.02.2025 г., се установява, че преди подаването на искането за възстановяване дружеството е получило уведомление, изпратено чрез ИСУН 2020, във връзка с извършена проверка относно получена безвъзмездна финансова помощ по двете процедури. Дружеството не е покривало изискванията за допустимост, доколкото не попадало в допустимата категория микро, малко или средно предприятие. В уведомлението е предоставена възможност получената безвъзмездна финансова помощ да бъде възстановена доброволно, ведно със законната лихва, по посочена сметка на НАП.

На 17.01.2025 г. от дружеството са наредени парични преводи към НАП, както следва: сумата 95 392,61 лв. с основание „възстановяване на БФП по процедура BG16RFOP002-2.095, главница + лихва 02-2.095“ и сумата 37 108,05 лв. с основание „възстановяване на БФП по процедура BG16RFOP002-2.097, главница + лихва 02-2.097“. Общият размер на преведените суми е 132 500,66 лв.

След извършените плащания е издаден Акт за установяване на публично държавно вземане № BG16RFOP002-2.097-2477/12.02.2025 г., с който е установен размер на неправомерно получени средства 0,00 лв. и размер на дължима законна лихва 0,00 лв. По делото е установено също, че този акт е бил обжалван по съдебен ред, като с решение № 33145/10.10.2025 г. по адм. дело № 3703/2025 г. на Административен съд София - град е отменен и преписката е върната за произнасяне по искането за възстановяване по чл. 129 от ДОПК, а решението не е обжалвано и е влязло в сила.

След подаване на Искането за прихващане или възстановяване с вх. № 55-22-65/03.02.2025 г. директорът на ТД на НАП – С. не се е произнесъл с изричен акт в срока по чл. 129, ал. 3 от ДОПК. Поради това дружеството е подало жалба срещу мълчалив отказ. По тази жалба е постановено Решение № 500/20.05.2025 г. на директора на дирекция „ОДОП“ - С., с което жалбата е оставена без разглеждане, а производството е прекратено. Решаващият административен орган е приел, че в случая липсва индивидуален административен акт, включително мълчалив отказ, от долуствящ спрямо него административен орган, за който акт да е възможно прилагане на административен контрол както по реда на ДОПК, така и субсидиарно по реда на АПК.

Решение № 500/20.05.2025 г. е отменено с Определение № 21625/24.06.2025 г. по адм. дело № 6109/2025 г. на Административен съд София-град, което е влязло в сила на 27.11.2025 г. след обжалване от органите по приходите пред ВАС (Определение № 12148/27.11.2025 г. по адм. дело № 10570/2025 г. на Върховния административен съд).

В резултат административната преписка е върната на директора на дирекция „ОДОП“ С. за произнасяне по същество по жалбата срещу мълчаливия отказ.

От приложеното към преписката придружително писмо на дирекция „ОДОП“ - С. до съда и с оглед заявеното от процесуалния представител в откритото съдебно заседание, се установява, че изрично произнасяне по същество по жалбата не е било постановено.

По делото е приета административната преписка и писмените доказателства, приложени към жалбата.

При така установеното от фактическа страна съдът прави следните правни изводи:

Съгласно чл. 160, ал. 2 от ДОПК съдът преценява законосъобразността и обосноваността на оспорения акт, като проверява дали е издаден от компетентен орган и в съответната форма, спазени ли са процесуалните и материалноправните разпоредби по издаването му. Доколкото предмет на съдебен контрол е мълчалив отказ, проверката се извършва при съобразяване на

особеностите на този институт, като съдът следи дали органът е бил компетентен да се произнесе, дали е съществувало законово задължение за произнасяне, дали срокът за това е изтекъл, както и дали непроизнасянето противоречи на приложимия материален закон, на административнопроизводствените правила и на целта на закона. На основание § 2 от ДР на ДОПК, за неуредените в кодекса въпроси намират приложение разпоредбите на АПК и ГПК.

Предмет на настоящото производство е мълчалив отказ на директора на ТД на НАП – С. да се произнесе по искане на „СИЛВЪР БЕТ“ ЕООД, в качеството му на правоприемник на „МИЛЕНИУМ-9“ ЕООД, за възстановяване на сумата 132 500,66 лв., претендирана като недължимо платена по реда на чл. 128 и чл. 129 от ДОПК, мълчаливо потвърден от директора на дирекция „ОДОП“ – С. при ЦУ на НАП.

Жалбата е основателна.

Оспореният мълчалив отказ е формиран от компетентен орган. Искането е отправено до ТД на НАП – С. и е с предмет прихващане или възстановяване на суми, за които жалбоподателят твърди, че са недължимо платени по сметка на НАП. Съгласно чл. 129, ал. 2 и ал. 3 от ДОПК органът по приходите е компетентен да извърши проверка или да възложи ревизия, както и да постанови акт за прихващане или възстановяване в законоустановения срок. Следователно спорът не е свързан с липса на компетентност на приходния орган, а с неизпълнение на задължението му да упражни тази компетентност чрез изрично произнасяне по подаденото искане.

Съгласно чл. 128, ал. 1 от ДОПК недължимо платени или събрани суми за данъци, задължителни осигурителни вноски, наложени от органите по приходите глоби и имуществени санкции, както и суми, подлежащи на възстановяване съгласно данъчното или осигурителното законодателство от Националната агенция за приходите, се прихващат от органите по приходите за погасяване на изискуеми публични вземания, събирани от Националната агенция за приходите, а при липса на такива се възстановяват. Производството по чл. 129 от ДОПК е специалният процесуален ред, по който се установява дали претендираните от лицето суми са недължимо платени или събрани и дали подлежат на прихващане или възстановяване. При постъпило писмено искане органът по приходите не може да остане пасивен, а е длъжен да извърши дължимата проверка, респективно при необходимост да възложи ревизия, и да постанови изричен акт, в който да изложи фактическите и правните си съображения относно наличието или липсата на предпоставките за възстановяване.

В конкретния случай е безспорно установено, че на 03.02.2025 г. дружеството е подало искане за прихващане или възстановяване, с което е претендирало възстановяване на общо 132 500,66 лв. като недължимо платени суми. Не се оспорва от ответника и фактът на самото плащане, извършено на 17.01.2025 г. по сметка на НАП, както и основаниято, посочено в платежните нареждания – възстановяване на безвъзмездна финансова помощ по процедури BG16RFOP002-2.095 и BG16RFOP002-2.097, заедно с лихви. Тези обстоятелства са от значение за преценката по чл. 128 – 129 от ДОПК и са налагали произнасяне по същество, независимо дали административният орган би приел искането за основателно или неоснователно.

Неоснователно е възражението на ответника, че не са били налице основания за издаване на акт за прихващане или възстановяване. Наличието или липсата на такива основания е именно предметът на производството по чл. 129 от ДОПК. Ако органът по приходите е считал, че платените суми не са недължимо платени, той е следвало да постанови изричен акт, в който да изложи конкретни фактически и правни съображения защо приема, че сумите не подлежат на възстановяване. Бездействието не може да замести дължимия акт, още повече когато по делото са налице спорни и относими факти относно характера на плащането, съдържанието на предходещото го уведомление и липсата на издаден към момента на плащането акт за

установяване на публично държавно вземане.

Съдът съобщава, че преди извършване на плащанията дружеството е получило уведомление, изпратено чрез ИСУН 2020, във връзка с проверка относно получена безвъзмездна финансова помощ. В уведомлението е предоставена възможност за доброволно възстановяване на сумите, като е посочено, че при невъзстановяването им ще се пристъпи към издаване на акт за установяване на публично държавно вземане. Това съдържание на уведомлението е релевантно за спора, тъй като подкрепя довода на жалбоподателя, че към момента на плащането не е бил издаден акт, с който публичното държавно вземане да е установено по основание и размер. Съдът не следва в настоящото производство да замести органа по приходите и сам да извърши първоначалната преценка дали сумите са дължимо или недължимо платени, но намира, че тези факти са били достатъчни, за да обусловят задължение за изрично произнасяне по искането.

В тази връзка следва да се отчете и значението на решение № 33145/10.10.2025 г. по адм. дело № 3703/2025 г. на Административен съд София-град. С него е отменен АУПДВ № BG16RFOP002-2.097-2477/12.02.2025 г. и преписката е върната на административния орган за произнасяне по искането за възстановяване по чл. 129 от ДОПК при съобщаване на даденото в решението тълкуване на закона. Това решение не обуславя нищожност на оспорения в настоящото производство мълчалив отказ, тъй като мълчаливият отказ по искането е бил формиран преди постановяването и влизането в сила на решението по адм. дело № 3703/2025 г. Поради това не може да се приеме, че самият мълчалив отказ е постановен в противоречие с последващо съдебно решение по смисъла на чл. 177, ал. 2 от АПК. Решението по адм. дело № 3703/2025 г. обаче е относимо към настоящия спор, доколкото потвърждава, че по подаденото искане следва да се развие производство по чл. 128 – 129 от ДОПК и че въпросът за дължимостта или недължимостта на платените суми следва да бъде решен чрез изричен акт на компетентния орган по приходите, а не чрез бездействие.

Съдът съобщава и влязлото в сила определение № 21625/24.06.2025 г. по адм. дело № 6109/2025 г. на Административен съд София-град. С него е отменено решение № 500/20.05.2025 г. на директора на дирекция „ОДОП“ – С., с което жалбата срещу мълчаливия отказ е била оставена без разглеждане, и е прието, че решаващият административен орган дължи произнасяне по същество. Въпреки това произнасяне не е постановено, като в съдебното заседание процесуалният представител на ответника изрично заявява, че мълчаливият отказ е мълчаливо потвърден и няма изрично произнасяне. Това потвърждава извода за допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила и за липса на надлежно административно произнасяне по спорното искане.

Неоснователен е и доводът на ответника, че жалбоподателят се опитва да постигне един и същ резултат чрез различни правни механизми. От данните по делото се установява, че дружеството последователно защитава едно и също твърдение – че преведената на 17.01.2025 г. сума е недължимо платена и следва да бъде възстановена по реда на чл. 129 от ДОПК. Оспорването на издадения впоследствие АУПДВ и оспорването на мълчаливия отказ по искането за възстановяване са различни процесуални средства. Използването им не съставлява злоупотреба с право и не освобождава органа по приходите от задължението да постанови изричен акт по искането, особено след като с решение № 33145/10.10.2025 г. е прието, че именно производството по чл. 128 – 129 от ДОПК е редът, по който следва да се разглеа претенцията за възстановяване.

Мълчаливият отказ противоречи на материалния закон. Разпоредбите на чл. 128 и чл. 129 от ДОПК предвиждат специален ред за проверка и произнасяне по претенции за недължимо платени или събрани суми. При наличие на подадено искане и данни за реално извършено плащане по сметка на НАП органът е бил длъжен да приложи този ред и да се произнесе по същество.

Непроизнасянето на практика отказва прилагането на закона и оставя неразрешен въпроса дали администрацията държи сумата на валидно правно основание.

Оспореният мълчалив отказ не съответства и на целта на закона. Целта на производството по чл. 128 – 129 от ДОПК е да осигури ефективен ред за възстановяване или прихващане на суми, които са недължимо платени или събрани, както и да гарантира, че всяка претенция за недължимост ще бъде разгледана чрез мотивиран акт. Когато органът не се произнася, тази цел се осуетява, тъй като лицето остава без административно разрешение по същество, а съдебният контрол се измества от проверка на мотивиран акт към проверка на неговото бездействие.

Независимо че съгласно чл. 160, ал. 1 от ДОПК съдът е инстанция по същество, в настоящия случай не са налице предпоставки спорът относно дължимостта на процесната сума да бъде разрешен за пръв път пряко от съда. Предмет на съдебния контрол е мълчалив отказ, при който липсва изрично административно произнасяне по същество на искането по чл. 129 от ДОПК, както и първична преценка на компетентния орган относно релевантните факти – наличие или липса на подлежаща на възстановяване сума, наличие на евентуални изискуеми публични задължения, подлежащи на прихващане, както и всички останали обстоятелства, относими към крайния размер и основание на евентуалното възстановяване. Тази преценка законът е възложил най-напред на органа по приходите в рамките на специалното производство по чл. 128 – 129 от ДОПК, а в последствие и на контрол от горестоящия орган. Поради това съдът не следва да замества административния орган и за първи път да извършва цялостната материалноправна и фактическа преценка по искането, а следва да отмени мълчаливия отказ и да върне преписката за надлежно произнасяне с изричен мотивиран акт.

С оглед изложеното съдът приема, че оспореният мълчалив отказ е незаконосъобразен по чл. 146, т. 4 и т. 5 от АПК, приложим във връзка с § 2 от ДР на ДОПК. Поради това същият следва да бъде отменен, а преписката – върната на компетентния орган по приходите при ТД на НАП – С. за произнасяне по искането за прихващане или възстановяване.

При новото произнасяне органът следва да извърши дължимата проверка по реда на чл. 128 – 129 от ДОПК и да постанови изричен мотивиран акт, като обсъди всички относими доказателства и доводи, включително извършените плащания от 17.01.2025 г., съдържанието на уведомлението, липсата или наличието на акт, установяващ публично държавно вземане към момента на плащането, правния ефект на отменения АУПДВ, както и твърденията на дружеството за недължимост на платените суми. Съдът не следва да решава вместо органа въпроса дали сумата подлежи на възстановяване, тъй като това изисква първоначална административна преценка в производството по чл. 129 от ДОПК, но органът е длъжен да извърши тази преценка и да изложи мотиви по нея.

По разноските съдът съобразява изхода на спора и своевременно направеното искане от жалбоподателя. На основание чл. 161, ал. 1 от ДОПК на С. БЕТ“ ЕООД следва да се присъдят направените по делото разноси в размер на 25,56 евро за заплатената държавна такса. Ответникът няма право на юрисконсултско възнаграждение, тъй като жалбата е основателна.

По изложените съображения Административен съд София-град, Трето отделение, 66 - ти състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ мълчалив отказ на директора на ТД на НАП – С. да се произнесе по искане за прихващане или възстановяване с вх. № 55-22-65/03.02.2025 г., подадено от „СИЛВЪР БЕТ“ ЕООД, в качеството му на правопреемник на „МИЛЕНИУМ-9“ ЕООД, мълчаливо потвърден от директора на дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ – С. при Централно

управление на Национална агенция по приходите.

ИЗПРАЩА преписката на компетентния орган по приходите при ТД на НАП – С. за произнасяне по искане за прихващане или възстановяване с вх. № 55-22-65/03.02.2025 г., подадено от „СИЛВЪР БЕТ“ ЕООД, при съобразяване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОПРЕДЕЛЯ 14-дневен срок на компетентния орган по приходите при ТД на НАП – С., считано от влизане в сила на настоящото решение, за произнасяне по посоченото искане.

ОСЪЖДА Национална агенция по приходите да заплати на „СИЛВЪР БЕТ“ ЕООД, ЕИК:[ЕИК], сумата от 25,56 (двадесет и пет евро и петдесет и шест евроцента) евро, представляваща разноски по делото.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: